

Cajus Gracchus, treurspel

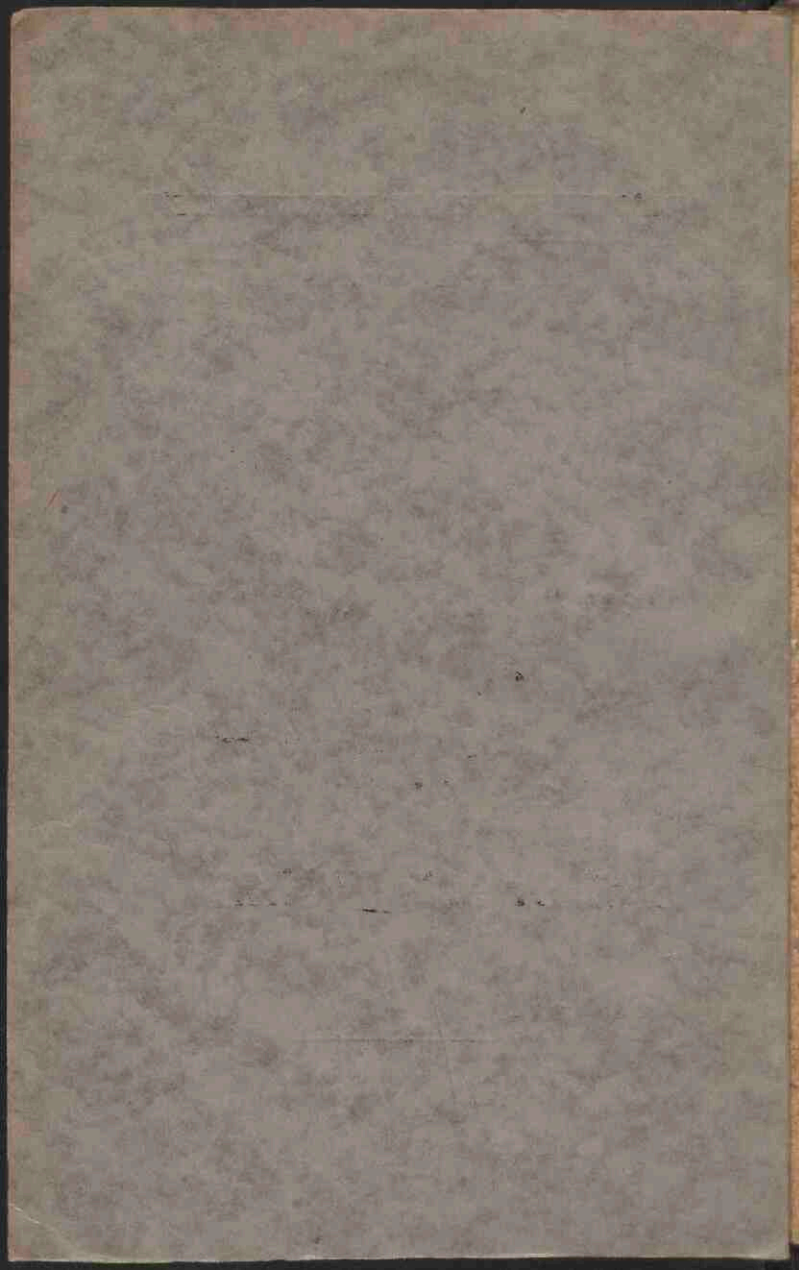
<https://hdl.handle.net/1874/369152>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

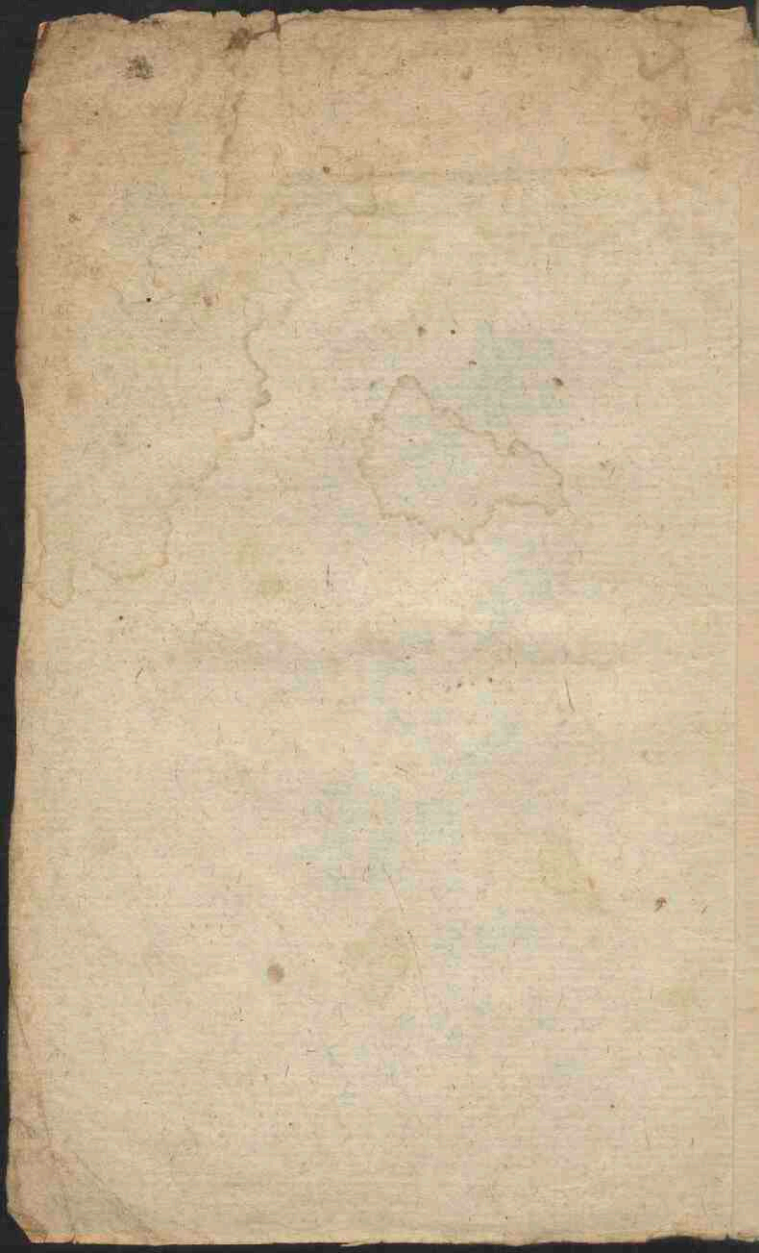
**Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL**

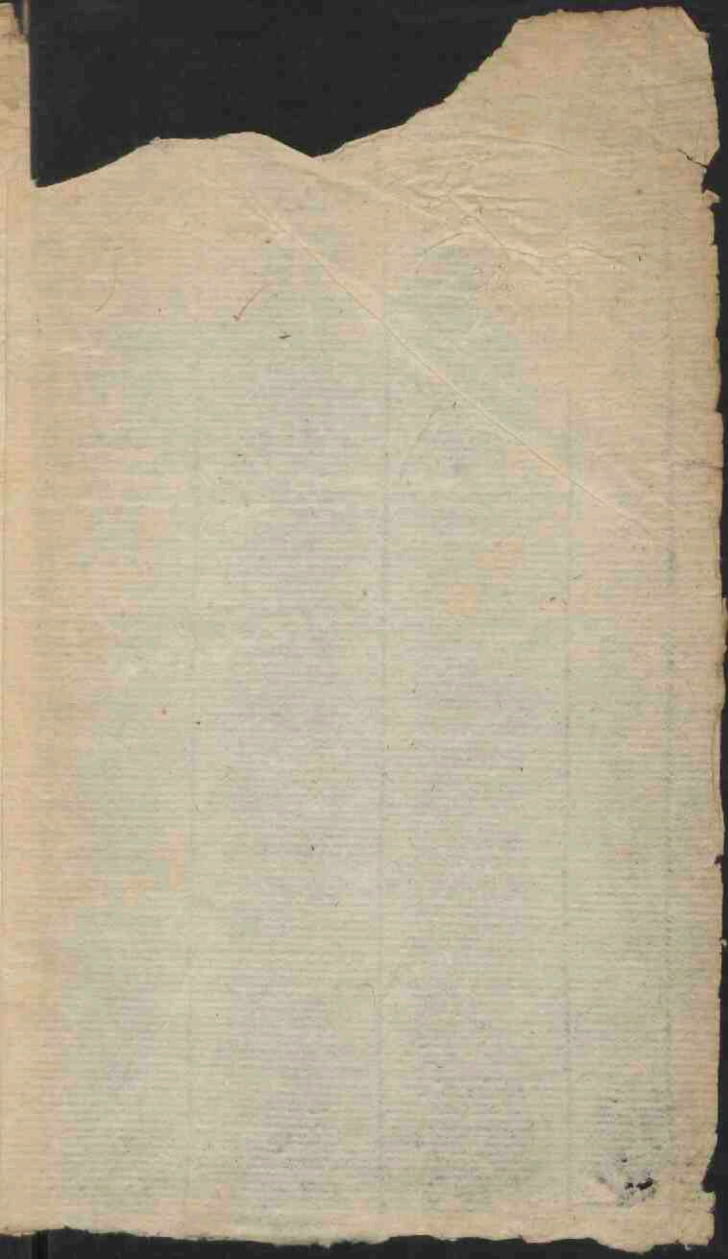
No. 508

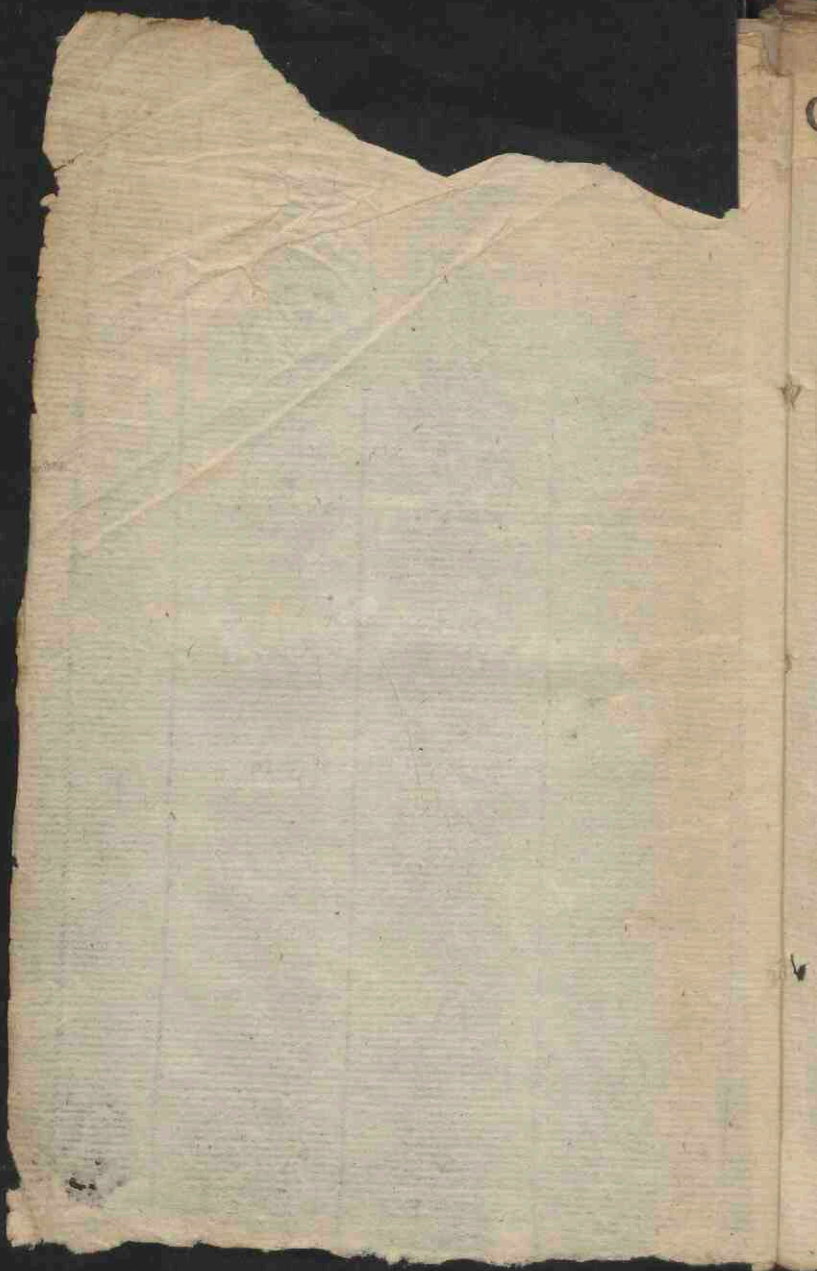

Coyus Gracchus
Trenspel

Dr J. A. Michael
N. 132a

C^AJUS GRACCHUS.

CAROLUS GRACCHUS

500
30

CAJUS GRACCHUS,

TREURSPÉL.

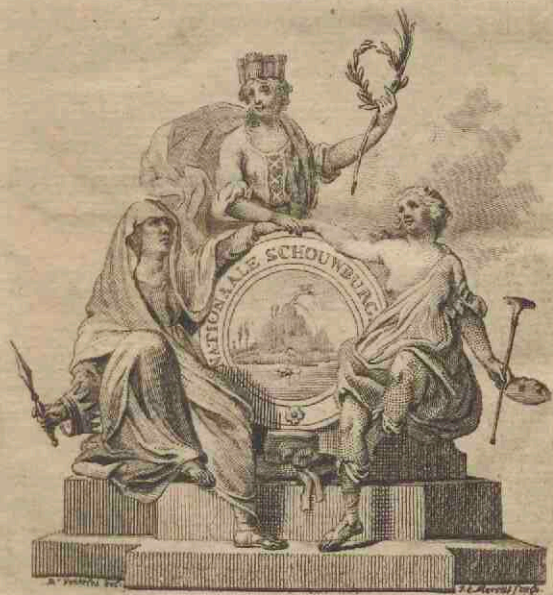
HET FRANSCHÉ VAN

MARIE-JOSEPH CHÉNIER

VRY GEVOLGD

DOOR

PIETER JOHANNES UTLENBROEK.

Te AMSTELDAM, by

J. HELDERS en A. MARS, 1797.

Met Privilegie.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME
BY NATHANIEL BENTLEY
VOL. I.

NEW-YORK: PUBLISHED BY
J. BENTLEY, 101 NASSAU ST.
1822.

P E R Z Ö N N A D E N

CALUS GRASSINUS

CORNELIA

FRANCISCA

TUVAUS

OPIMIA

DEUSZ

* Eisch wetten, en geen bloed.

TWEDE BEDRYF, TWEDE TOONEEL.

H A D S T U C K

DE V O L G

P E R S O N A A D J E N .

CAJUS GRACCHUS.

CORNELIA, *moeder* }
LICINIA, *echtgenootte* } *van Gracchus.*

FULVIUS FLACCUS.

OPIMIUS, *burgemeester, of raadsheer.*

DRUSUS, *gemeensman des volks.*

DE ZOON VAN GRACCHUS.

RAADSHEEREN.

RIDDERS.

VOLK.

BONDELBYLDRAGERS.

GEVOLG.

Het tooneel is te Rome.

CAJUS GRACCHUS,

T R E U R S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

Het tooneel verbeeld eene zaal in het huis van Gracchus.

Aan de rechterzyde des tooneels, een weinig ach-

terwaarts, ziet men eene lykbus, op een'

Egiptisch marmeren voet.

De gebeurtenis begint tegen den morgen.

E E R S T E T O O N E E L.

CAJUS GRACCHUS, LICINIA.

GRACCHUS.

Laat af door bloóheid my tot zwakheid aan te manen.

LICINIA.

Gy vlugt my, dierbre gade?

GRACCHUS.

Ik vlugt uwe ydle tranen.

LICINIA.

Verander van besluit.

A

GRAC-

2 CAJUS GRACCHUS,

GRACCHUS.

Dat staat onwankelbaar,

LICINIA.

Uw lyfsgevaar is groot.

GRACCHUS.

Wat raakt my 't lyfsgevaar?

LICINIA.

Hoor naar uwe echtgenootte, om u geen graf te delven...

GRACCHUS.

Ik hoor naar 't vaderland, den hemel, en myzelven;
'k Hoor naar de billykheid, den kreet der deugd in druk,
't Gefehei eens gantschen volks, gekromd in 't yzren juk,
Ja schandlyk laag gedoemd in slaverny te zuchten.
Al stond de ondankbaarheid my van dat volk te duchten,
Nochtans waar' Gracchus tot hunn' dienst, ter dood, gereed:
'k Zwoer dit voorlang den goôn door een' onbreekbren eed.

LICINIA.

Van dien onbreekbren eed hoor ik u telkens spreken!
Die goôn, diezelfde goôn, die streng den meened wreken,
Behoorden, my ter gunste, u van dien eed te ontslaan:
Hebt gy my ook geen eed van liefde en trouw gedaan?

GRACCHUS.

ô Wreede! moet ge uw' gaë dit seherp verwyt doen hooren?

LICINIA.

Myn' gaë! heb ik diën noch? ik heb zyn hart verloren;
En myne stem, myn raad, tot weering zyner smart,
Weet langer niet den weg te vinden naar dat hart.

G R A C C H U S.

Hou op! zo stout een taal moet me eindlyk grieved hoonen.
 Zou ik de lafheid der tirannen u betoonen?
 Zy, biddende in het stof verachte schoonen aan,
 Verandrende ieder dag van willen en bestaan,
 Stadvastige echoos van hare onstandvaste neiging,
 Zien, denken, handlen niet dan naar haar guust of dreiging,
 Daar die verdartelden, regeerende onbepaald,
 Den staat verkoopen, die haar weelde dus betaalt.
 Een deugdzaam burger, uit Cornelia gesproten,
 Bemint zyn wederheft, en dient zyn landgenooten:
 Aan beider inspraak geeft hy beurteling gehoor;
 Maar 't algemeen belang gaat zyne liefde vóór.

T W E E D E T O O N E E L.

G R A C C H U S , L I C I N I A , C O R N E L I A.

C O R N E L I A.

W at stem wekt me uit den slaap, vóór 't ryzen van den mor-
 (gen?

G R A C C H U S.

De stem van een' Romein, vervuld van burgerzorgen.

Hoe! gy, myn zoon? gy, in dees zaal? op dezen tyd?

Ó Moeder! reeds sints lang was ik de nachtrust kwyt.

Myn zoon! dat ge aan de zorg u niet te sterk verlave?

Het menschlyk leven is een doodelyke gave;
Maar 't is ook 's hemels gunst, die, onster hulp gereed,
Den zagten slaap ons schonk, tot lichtnis van ons leed.

GRACCHUS.

Myn leed is 't leed van Rome.

CORNELIA.

Ik weet hoe 't u moet deeren.

GRACCHUS.

Cornelia!

CORNELIA.

Myn zoon!

GRACCHUS.

'k Zie dwinglandy regeeren,

CORNELIA.

't Is my bekend.

GRACCHUS.

Zy zit in 't heilig tempelchoor,
In raad- en rechterplaats, zelfs in den volksraad, vóór.

CORNELIA.

Wel nu?

GRACCHUS.

De vryheid, wreed, van overal verbannen,
Is in myn huis voor 't minst beveiligd voor tirannen.

LICINIA.

't Beklaaglyk Rome heeft dus slaafsch kluisters aan!
De vryheid heeft dus nooit in onzen wal bestaan!
Wat denkbeeld koestert gy?— De vaderlandsche grooten,
De fiere Scipioos, uit wie de Gracchen sproten,

De

De brave Brutussen, die leden van den raad,
 Die tweede slichters van den achtbren Roomscien staat,
 In schyn voor 't goede volk door eigenbaat gedreven,
 Bedoelden dan alléén zichzelf' gezag te geven?
 't Zyn dan tirannen, slechts tot gruwelen bekwaam?
 't Zyn nieuwe koningen, op eenen andren naam?
 Ach, laar het volksgeluk uw edelst doelwit blyven,
 Maar poog een groot begrip niet uit zyn kracht te dryven.
 Verwyder van uw oog den nevel, die 't bedekt,
 En demp de zielsnart, die de staatzucht u verwekt.
 Gy waart, van jongs, omringd van aanzien en vermogen.
 Die eer had groot geweest zelfs in uw' broeders oogen;
 Hy had naar grooter eer voorzeker nooit gestaan.
 Gy word alom benyd, en gy zyt niet voldaan.

G R A C C H U S.

A Neen, dat ben ik niet, zo lang in Romes muren
 Vermeete grooten 't volk, als slaven, streng besturen,
 Naar eigen willekeur 's lands wet vertrappen, en
 Gemeenslién kiezen, die afhankelijk zyn van hen.
 Hoe zag men ze onlangs zich in duizend bogten wringen
 Ter triomfering in de volksvergaderingen!
 'k Waar' door der burgren stem, in 't hart door hen gedoemd,
 Byna ten derdenmaal ten steun des volks benoemd;
 Maar zy, gemeenslién wars, door burgers vry verkoren,
 Zy wisten door hun goud der armen stem te snooren:
 Hun schandlyk eermetaal heeft Drusus opgeleid
 Ten hoogen glorirang, die Gracchus was bereid.
 Zy worden daaglyks meer onbillyk, meer boosaartig.

Opimius was naauw' met offren gistren vaardig,
 Toen Quintus, dienaar uit zyn' bondeldragren floet,
 Hen, die my volgden, trots, met schimpend tergen groet,
 't Volk laat zich ongestraft niet in het aanzigt hoonen:
 De schelm zag met de dood zyne euveldaad beloonen,
 De raadsheer, als bevreesd dat zulk een straf den staat
 Het onderst boven keere, ontbied terstond den raad.
 Die voorgewende vrees zou ieder licht doen meenen,
 Dat Brennus noch niet waar' van 't kapitoel verdwenen,
 De ruden, 't yuige hart huns snooden meesters waard',
 Zyn deze nacht, als 't ware, in stilte, saam vergaerd.
 Hun plumpe veisery kan Gracchus niet verblinden.
 Ik kan daarin hun wraak, niet hun bekomring, vinden,
 Die beulen van het volk, door bloed alleen bekoord,
 Zyn niet neerslagtig om een' bondeldragers moord:
 Neen! myner wetten klem jaagt sidring in hún zielen:
 Men wil Tiberius en Gracchus werk vernielen:
 Men woelt, opdat men 't all' ten val der vryheid noop';
 Maar, wyl 'er goden zyn, heeft myne ziel noch hoop.

L I C I N I A.

Zaagt gy die goden toch nu' broeder niet verlaten?
 Wat kon zyn hooge deugd hem tegen 't onheil baten?
 Hy, onvoorzigtig stout, stond fier, doch vruchtloos, pal...

G R A C C H U S.

Voleindig. Spaar my niet. Herinner my zyn' val.

L I C I N I A.

Helaas!

G R A C -

GRACCHUS.

Herinner my den dag, toen hem de snooden
 Ontzielden in den schoot der vaderlandfche goden,
 Voor 't oog van Jupiter, in 't heiligdom, dat thans
 Noch meerder heilig is om 't bloed des grooten mans.
 'k Was noch zeer jong; ik hoor wat gruwlen zyn bedreven,
 En vlieg om 't beulenrot een' nieuwen prooi te geven.
 Ik fchreeuw de moorders toe in afgebroken reën.
 Met de armen uitgestrekt, en de oogen vol geweën,
 Voor 't eerst myn fiere ziel vernedrend tot gebeden,
 Smeek ik om 't overschot van 's helds verscheurde leden.
 Maar, noch myn dood, noch 't lyk, niets wêrd my toegestaan.
 Men wierp d'ontzielden romp, met schimp en fmaad belaën,
 In 's Tibers hollen vloed, wiens felverschrikte golven
 't Misvormde dobbrend rif, uit eerbied, niet bedolven.
 Ik, naar het doodlyk strand, in treurige eenzaamheid,
 By 't bleeke schemerlicht der nachtvorstin, geleid,
 Door gunst der goede goën, en door myn tederheden,
 Daar't bloed my't voetspoor wyst om tot 's helds lyk te treden,
 Ik zag, ik zamelde zyn overschot byeen;
 Ik drukte een' heeten kusch op zyn verstyfde leën;
 En bragt zyn dierbare asch, wier lot me op 't felst bedroefde,
 In de nachtre lykbus, waar myn' vaders asch haar toefde.

CORNELIA.

ó Rouw, gedurig nieuw voor 't moederlyke hart!
 ó Bloeddag! eerste dag van eindelooze smart,
 Waarop 't Romeinsche volk, dat mat en moedtoos zwichtte,
 In ydel fnikken my myn ongeluk berichtte;

Waarop myn jongste zoon, in troostelooze klagt,
 De asch van myn' oudsten zoon aan myne voeten bragt!
 De wanhoop had my schier tot uitersten doen komen,
 Maar onze tranenvloed moest ras in 't heimlyk stroomen.
 Het dierbaar overschot omhelsden we onderling:
 Wy drukten 't aan ons hart met tedre siddering.
 Ô Wonder! 'tscheen dat de asch, daar we onzen rouw vereen-
 Met stille vreugd vernam dat wy te samen weenden. (den)

L I C I N I A.

ô Goôn!

C O R N E L I A.

Licinia! 'k zie u van tranen nat.
 Dit leed is 't noch niet all'. Verlaten Cajus had
 Niet dan Cornelia tot stelping zyner wonden.
 Gy waart toen noch aan 't lot van Gracchus niet verbonden.
 De grooten juigchten in 't verdelgen van een' held;
 En ik, myn boezemwee bedwingend met geweld,
 Ik troostte een' dierbren zoon, wat rouwpligt voor een moe-
 In 't smartelyk verlies van zyn' vermoorden broeder. (der)

G R A C C H U S.

't Is waar, Cornelia,

C O R N E L I A.

'k Weet, Cajus, of 't u heugt.
 Voor my, ik vond myn' troost in uw verheven deugd.

L I C I N I A.

Helaas! wat zal het loon dier hooge deugd eens wezen?
 Word zyn welsprekendheid by Romes volk geprezen,
 Is hy de steun diens volks, een raad, vol kwaad vermoên,

Zal

Zal die gevaarlyke eer hem duur betalen doen.
 Moet hy de tederheid der zynen van zich wenden?
 Heelaas! hy deelt te diep in de algemeene elenden.
 't Roept all' hem in zyn huis, aan liefde en rust gewoon:
 Dáár vind de brave gaé zyn moeder, zyne goón,
 En 't eenig huwlykspand, hem door het lot gegeven,
 Een' zoon, pas vyfjaar verre in 't wisselvallig leven;
 Dáár za zyne echtgenoot, in zyne liefde groot,
 Gedurig zich doen zien aan haren echtgenoot;
 Dáár leere Gracchus 't woord van Gracchus gaé gelooven:
 Het huisfelyk geluk gaat waereldsche eer te boven.

C O R N E L I A.

Neen, neen, Licinia: dat hem uw taal niet drukk':
 Spreek hem van zynen pligt, en niet van zyn geluk.
 Begeert ge, is dit uw wil? dat, als de rechterzalen
 Het lot van 't magtig Rome en 't waereldrond bepalen,
 Hy, aan zyn huis gehoeid, zich laf in rust verzaad',
 En 't aardryk wel betree, maar 't onbekend verlaat?
 Elk sterfling, hem gelyk, is voor den staat geboren:
 Zyn kunde, en goed, en bloed, 't moet all' daaraan behooren,
 Dat hy, tot aan zyn dood, aan 't vaderland zich wy',
 Der grooten trots verneer', des raads geweld bestry',
 En als verweerer van 's volks rechten zich doe vreezen:
 Eene onverderfelyke eer zal zyn vergelding wezen.
 Hy tarte en wacht' den ramp, en onderga zyn lot;
 ja, schoon de vuige raad, dat boos tirannenrot,
 Hem doeme als banneling, of zelfs verwyz' tot sueven,

10 CAJUS GRACCHUS,

Hy zal, in ballingschap, of 't uiterst van zyn leven,
Verr' dat hy om zyn leed in laste droefheid kwyn',
Is 't vaderland slechts vry, volmaakt gelukkig zyn.

DERDE TOONEEL.

GRACCHUS, LICINIA, CORNELIA, FULVIUS.

GRACCHUS.

Men komt.

LICINIA.

'k Zie Fulvius, uw' halsvrind, herwaart komen.

FULVIUS.

Daag op, waar Romeuroept, ó sleun des volks van Romen?

GRACCHUS.

Word heden dan op nieuw een gruweldaad bestaan?

FULVIUS.

De raad zegt openbaar het volk den oorlog aan.

GRACCHUS.

Van dien kant moet gewis ons niets verwondring baren.

FULVIUS.

Hy is ten aanval reë: dat wy ons recht bewaren.

Gy kent Opimius: de afhangkelyke raad

Stelt, slaafsch, in zyne hand al 't welzyn van den staat.

Zyn vrinden hebben reeds het marktveld ingenomen.

Hy zegt hen: „Quintus moord zal strenge wraak bekomen.”

Dit is geheel zyn hoop; en wy bezeffen licht

Op

Op wat Romeinen hy zyn wraakontwerpen richt.
 Ten top des Aventyns is 't volk, ten kryg gefchapen,
 Alreê door my verfaamd, en vliegt verheugd te wapen.
 Geen weeke burgerfchaar' heb ik byeen gezocht,
 Geen flaven van hun goud, aan wuft vermaak verkocht:
 Door weelde krachteloos, verdienen ze overheden.
 'k Zocht die Romeinen op, die, naar der vaders zeden;
 In 't midden van behoefte en harde werkzaamheid,
 Hun mannelyke tucht bewaren met beleid,
 En, tusfchen ons en hen den Tiber ziende vlfeten,
 Alleen noch, onder ons, een vrye lucht genieten.
 Die brave burgery, vereend, my ten geval',
 Wil zweeren dat haar arm de wetten voorftaan zal;
 En, om in 't staatsgevaar haar vrees te doen verdwynen,
 Zal ze in uw byzyn, by uw huisgoôn, hier verfchynen:
 Uw hardfede is voor haar een heilig tempelkoor,
 Dat door geen dwinglands praal den luister ooit verloor.

GRACCHUS.

Hoe ftreelt de liefde my dier ware deugdbehoeders!

VIERDE TOONEEL.

GRACCHUS, LICINIA, CORNELIA,

FULVIUS, VOLK.]

GRACCHUS.

ó **B**urgers, my gelyk, myn vrienden, en myn broeders!
 Komt, nadert onbefchroomd, verademt u by my:

Komt:

Komt: Gracchus huis behoort aan Romes burgery.
 Gy ziet de stoutheid van een' raad van dwingelanden:
 't Volk heeft, in 't vry gewest, geen 't minst gezag in handen;
 Ende aard', die door uw' moed dien raad haar' meester noemt,
 Ziet haar verwinnaars, als zichzelf, ter boei gedoemd.
 Weert alle zelfbedwang by de opgeblazen raden:
 Treedt fier hen onder 't oog; niet slaafsch, met vrees beladen;
 Niet met gebukten hoofde, als of gy, afgepynd,
 Boetvaardig, voor 't altaar der hooge goôn verschynt;
 Niet als tot meesters der Romeinsche zegestanders;
 Maar als tot uw gelyke, uw medevaderlanders;
 Zo gy den hoogmoed van 't raadsheerlyk hof vertreed,
 Dáárin uw glori stelt dat gy een burger heet,
 U door 't vooroordeel van den adel niet laat treffen,
 Maar uwe krachten en hun zwakheid kunt bezessen,
 Geloofst me, uw eeuwig recht, verheerd door hun geweld,
 Word, onbetwistbaar, ras u weér ter hand gesteld.
 Verdelgt, vernietigt al dat misbruik, dat wy doemen,
 Die volksbestelingen, die zy hun rechten noemen!
 Tot hier toe weinig grootsch op uwe waardigheid,
 Hebt gy u met den naam der vryheid slechts geveid:
 Zyzelf heeft geen bestaan in Romes wyde grenzen,
 Noch waar de menschen niet gelyk zyn aan de menschen;
 Maar 't eind' van uwen ramp staat thans in uwe magt,
 En wie tirannen straft heeft zynen pligt volbragt.

HET VOLK.

Hoe weet zyn stem den weg tot in ons hart te vinden!
 Het is zyn' broeders stem.

G R A C C H U S.

Ziet hier zyne asch, myn vrienden!

De broederlyke hand heeft in die achtre bus

Het overschot verfaamd van held Tiberius.

Gy allen kende hem: die roem der groote mannen,

Bemind by Romes volk, gevreesd by 's lands tirannen,

Die wélbespraakte tong, die nooit u weér verheugt,

Die donder zyner stem, die mannelyke deugd,

Dat oog, waarin zyn ziel zo krachtig was te lezen,

't Is all', ó burgers! stof; 't is all' niet meer in wezen.

Dat thans uw tranenvloed dit heilig pand vereer',

En onze mond daarop een' eed van trouwe zweer'.

F U L V I U S.

Aan 't lot der Gracchen wil zich elk Romein verbinden:

Spreek gy den eed ons vóór: gy zult ons vaardig vinden.

G R A C C H U S, de hand uitstreckende naar de lykbus

van Tiberius; gevolgd van Fulvius en al het volk.

Ó Broeder, in dit oord, dat u zo dierbaar was,

In 't vaderlyk verblyf, by deze onschatbare asch,

Zo heilig als de goón, door 't menschedom aanbeden,

Zweert onze mond, uw deugd, uw voorbeeld, na te treden,

Ja, door uw roemryk spoor kloekmoedig in te slaan,

De vryheid en het volk getrouw ten dienst te staan.

En zo we ons valschlyk ooit aan meened schuldig maken,

Dan zy 't rechtvaardig loon van 't eerloos pligtverzaken

't Verscheurendst boezemwee, de afgrysfelykste dood,

En de ysfelykste schand', die ooit uit ontrouw sproot!

CORNELIA.

O Brave burgery, dat u de goden sterken!
 Ga, maak de waereld vry door grootsche heldenwerken!
 En gy, myn dierbre zoon, myn stem, myn toeverlaat,
 In wien Tiberius, als 't ware, noch bestaat!
 Hoort ge uit deze achtbre bus, dit pand van Romes liefde,
 Met my niet deze stem, die mynen boezem griede:
 „ Myn broeder overleest me; ik stierf voor Romes zaak;
 „ Tien jaren zyn voorby; en ik verwerf geen wraak!”
 Verhoor, geliefde zoon! den hemel en uw moeder:
 Verhoor het wraakgeschrei van uw vermoorden broeder:
 Verhoor de beê, die tot u opgezonden word:
 De trotsche raad betaal' de tranen die ik stort!
 Aanvaard dit staal, u door Cornelia gegeven:
 't Zy onverwyld in 't hart der dwinglandy gedreven:
 't Verachtlyk beulenbloed hepurper' dezen dolk:
 Vliegt wreek uw broeder, u, uw moeder, en het volk!

GRACCHUS.

Wel aan, ik gryp dit staal, om 't onheil voor te komen
 Van hen, wier eerlyk bloed de raad misfichten deed stroomen,
 Of om my van den dwang en 't levenslicht te ontslaan,
 Zo onze vryheid voor altoos te grond zou gaan.
 Intusfchen moet ge uit drift u niet vervoeren laten;
 De leden van den raad moogt gy niet reden haten;
 Gy weet dat ik daarin geenszins met u verschil;
 Maar met het zwaard der wet is 't dat ik straffen wil.
 Alle andere soort van straf, ten niterste onrechtvaardig,
 Is my, myn' broeder, en uzelve, hoogst onwaardig.

Nooit

Nooit volge uw zoon een' raad, die menschlykheid versmoort;
Nooit wreck' hy eenen held door 't plegen van een' moord.

CORNELIA.

Ach, zo veel deugds heerscht niet in 't hart van Romes raden:
Zy zyn sints lang gewoon aan gruwzame euvelheden.

LICINIA.

Indien de ontmenschte hand uws vyands eens, gefard...
De schrik sluit my den mond.

GRACCHUS.

Doorgriefft men my het hart,
'k Heb dan myn' pligt gedaan, en ga tot mynen broeder.

LICINIA.

Kunt ge u onttrekken aan uw gade en uwe moeder?

GRACCHUS.

Als, om myn dood, uw oog een' tranenvloed vergiet,
Dan troost' myn roem voor 't minste u in uw zielverdriet.

LICINIA.

En, wreedaart! onze zoon...

GRACCHUS.

'k Betrouw hem aan uw zorgen:
Myn gade en moeder zyn voor hem my vaste borgen.

FULVIUS.

Dat eens dit kind voor Rome een andre Gracchus zyl

GRACCHUS.

Gy, telg van Scipio! gy, telg van Crasus! gy,
Die beiden my bemint, gy, beiden me even waardig!
Gaat, wendt u tot de goën, ootmoedig en boetvaardig.

En

En, edel kroost van Mars! eisch gy, in naam der wet,
 Van uw verdrukkers, 't recht, waarvan gy zyt ontzet. (Zen.
 Het volk, slechts vorst in naam, moet hier geen slaaf meer we-
 Verneer in 't einde een' raad, die tergend zich doet vreezen;
 Vernierig 't onderscheid der rangen in den staat.
 'k Wierd mooglyk ook tiran, op 't voorbeeld van den raad.
 Als krygsman, volksraad, en als burger, gaf ik blyken,
 Dat lief noch leed my ooit van uwe zy' deed wyken:
 Ik zal de slagen eens verwoeden raads weérstaan,
 En tot myn' doodsnik zal myn hart voor u noch slaan.

Einde van het eerste bedryf.

T W E E D E B E D R Y F.

*Gedurende dit en het volgende bedryf, verbeeld
het tooneel het openbare marktveld, te Rome.
Het spreekgestoelte staat in het midden. Men
ziet het kapitoel, lusthoven, paleizen, en
den Tiber.*

E E R S T E T O O N E E L.

OPIMIUS, DRUSUS, RAADSHEEREN, RIDDERS,
BONDELEBYLDRAERS.

O P I M I U S.

Raadsheren! ridderschare! en vrienden van den raad!
Doorluchtige yveraars voor de eer van Romes staat!
Het burgeroorlogsvuur, lang smeulende in dees landen,
Dreigt dezen dag in Rome in volle vlam te ontbranden:
Dat vuur worde, eer men 't merk', door uw beleid gefmoord:
Bezeft dat Quintus, slechts om Gracchus, wierd vermoord.
Hy, onderworpen aan de ontwerpen van zyn' broeder,
En tegen Romes raad van dag tot dag verwoeder,
Hy, flaver eener wet, die 's volks regeerzucht vleit,
Vlamt op uw goedren, eer, en hooge waardigheid.
'k Weet dat hy hier terstond met zyn gevolg zal komen.
't Voegt ons de woede diens verraders in te toomen.
Gy, die nu tot den rang van volksbeschermmer sleept,
Gy, Drusus, die dien rang door gunst des raads verkreegt,

B

Hebt

Hebt gy, dien raad ten dank, uw' invloed ons bewezen?
 Kost gy het woelziek graauw tot ons belang belezen?
 En is nu Gracchus naam, te lang reeds aangebeên,
 In de ooren van het volk noch heilig als voorheen?

DRUSUS.

Ik sprak, en 't was genoeg; laat u geen vrees verwinnen,
 Gy kent, Opimius, 's volks onstandvaste zinnen:
 Men wint van daag zyn gunst, en is die morgen kwyt:
 Zy schynt nu Gracchus naam te ontwyken voor-altyd.
 't Volk zal gehoorzaam zyn, laat slechts de raad bevelen.
 't Zal Gracchus zyde ontgaan, schoon 't noch zyn' waan zal
 Maar de achtbre naam des raads wint overal ontzag. (Afreelen.)

OPIMIUS.

Rome is in veiligheid, zo 'k u gelooven mag.
 'k Zie onzen vyand met zyn' aanhang reeds genaken.
 Zyn sterke redekracht moog' 't volk een poos vermaken;
 Hy spreek' noch van 't gestoelte in donderende taal;
 Hy spreekt daarvan gewis voor de allerlaatste maak.

T W E E D E T O O N E E L.

DE VORIGEN, GRACCHUS, FULVIUS, VOLK.

GRACCHUS.

W aartoe, Opimius, die bende krygsgezellen?

OPIMIUS.

De vryheid, Gracchus, heeft zich des geenszins te ontstellen.

Het

Het welzyn van den staat rust thans in myne magt.
 Gy weer, op gisten is in Rome een moord volbragt.

GRACCHUS.

'k Doem alle wraak van hen, die dus de rust hier stoorden;
 'k Doem even zeer de schuld des moorders en vermoorden!

FULVIUS.

Eer dat men hier gewaag' van straf in Quintus zaak,
 Verschaff' men eerst de dood van d'oudsten Gracchus wraak.
 Romeinen! de eigenbaat verkocht den raad zyn leven:
 De laatste Scipio deed hem elendig sneven.

GRACCHUS.

Sints dien onzaalgen dag is 't dat zyn bloedig beeld,
 Zyn doodsch gelaat, alom my in de zinnen speelt.
 Waar, waar ontvlugt ik hem in Romes ruime wallen?
 Op 't heilig kapitoel, waar 't staal den held deed vallen?
 In 't ouderlyk verblyf, door hem weleer bewoond?
 Word dáár niet blyk op blyk zyns afzyns my vertoon'd?
 En zal ik, vol bezef dat hy nooit weér zal keeren,
 De moederlyke rouw dáár vruchtloos niet vermeêren?
 Ach, smoooren we ons verdriet om 's volks belang alleen;
 Romeinen! alles bukk' voor 't heil van 't algemeen.
 Ik wreek myn' broeder best door uw geluk te staven.
 Laat ons zyn wys ontwerp de nacht des tyds ontgraven;
 't Ontwerp dat ons altoos van armoê zoude ontslaan:
 Hyzelf, hy prees het hier van 't spreekgestoelte ons aan.
 Men weere al 't rangverschil, dat ons te lang verdeelde;
 Vermindren we ons gebrek; besnoeijen we onze weelde.
 De eer is voor goud te koop, daar braafheid honger lyd,

En wy verliezen roem en zeden op één' tyd.
 Indien een magtige arm, voor 't kwaad alleen te vreezen,
 De diepe wond' des staats niet spoedig kan genezen,
 Voorzie ik zwaer ramp, en eindloos meer gevaar:
 De grooten worden vorst: ze styven dan elkaër:
 En 't juk der magtigen, of 't juk der opperheeren,
 Zal al het volksbewint in eeuwigheid verneëren.
 Zo ge uwer vaders goed, den ouderlyken grond,
 Welc'er 't verblyf der goën, moest deelen, 'k zou terstond,
 Myn wet van roovery en plondring niet verschoonen:
 De gantsche staat zou ras één woesteny vertoonen.
 Maar wie schonk toch den raad het loon van onzen moed,
 Der volken akkerveld, der vorsten overvloed?
 Zy, die, voor 't vaderland, hun leven durfden wagen,
 Verdienen saam de vrucht der zege weg te dragen.
 Bepaalt dan hoe veel gronds en hoe veel schats het zy,
 Die voortaan toebehoort aan Romes burgery:
 Begint de schifting straks met de u ontrukte landen:
 Stelt ieder 't heilig recht tot zyn gedeelte in handen:
 't Is slechts door zulk een wet, by wie gelykheid geld,
 Dat Romes vryheid worde in vollen glans hersteld.

O P I M I U S.

Hoe! zou losbandigheid by u dan vryheid wezen?
 Waartoe het lydzaam volk die woestheid angeprezen?
 Gy dringt het dat het zyn beschermers stout bestormt?
 't Wierd door u wreed gemaakt; tot zagtheid is 't gevormd.
 Zo 't, naar uw snood ontwerp, zich schuldloos om liet zetten,
 Geloof me, ik zeg het u, die onuitvoerbre wetten,

Verfpreidende overal de tweedragt in den staat.

Vernielden, te eener floud, het volk en ook den raad.

Verwyt ge ons 't vry bezit van fchatten, die ous ftreelen,

Omdat we in ruime maat ze aan de armen mededeelen?

Heeft onze nyvre zorg, naar uw begrip, misfchien,

In hunne elende en nood niet mild genoeg voorzien?

o Volk! geef geen gehoor aan 't onbescheiden klagen.

Uwe openbare smart, uwe innerlyke plagen,

Ontgaan 't opmerkzaam oog van uwe vaders niet.

Draag eerbied voor den raad; zorg dat gy 't oproer vlied.

GRACCHUS, op het spreekgefoelte.

Die laffe afhankelijkheid, dat onderworpen vreezen,

Heeft, Rome! in kindfchen staat, u nuttig kunnen wezen,

Toen ge alle uw dwingers dacht te bannen in Tarquyn:

Der oudren dwaling moet uw voorbeeld nimmer zyn:

De hooftche kunftnary is voortaan overbodig:

Vier eenwen fpreidden licht: geen vaders zyn unoodig;

Maar tyd is 't dat de buit, door u behaald in 't veld,

Naar billykheid verdeeld, worde in uw magt gefteid.

Zoud gy noch flaven zyn, verwinnaars van de volken?

't Verflindend woest gediert' heeft onderaardsche kolken:

Ze ontvlugten daár voor 't minst, in bosch, op berg, of strand,

De strenge winterkou, den fellen zomerbrand;

En, als de nacht genaakt, tot zagte rust gefchonken,

Dan flapen ze onderling in vrye rotsfponken.

En gy, gy, vorstlyk volk! gy, roem des menschedoms! gy,

Doorluchtig kroost van Mars! Romeinsche burgery!

Gy hebt, op 't waereldrond, door uwen moed verwonnen,

Geen vryplaats, waar ge uw hoofd zoud nederleggen konnen!
 Befchermers van al de aard'! staat dezen eernaam af:
 Gy hebt voor u geen hol, gy hebt voor u geen graf.

Hy verlaat het spreekgestoelte.

HET VOLK.

't Is waar. Der grooten magt zal ons geheel verpletten.
 Reikhalzend zien wy uit naar menschelyker wetten.

DRUSUS, het spreekgestoelte beklimmende.

Ik smeek u, burgers! dat ge uwe eerste drift ontziet:
 Volgt Cajus in den stroom van zyn vervoering niet.

Vertegenwoordigers des vryen volks van Rome!
 Is 't volk dan tegen u met reden ingenomen?

ô Volk! misken hen niet: steun op hun staatsbewint;
 Mistrouw u...

GRACCHUS.

Raad des volks! der burgemeestren vriend,
 Trots op de onwaardige eer van met hen saam te spannen!
 Spreek! tot wat prys verkoopt ge uw' dienst aan 's lands tiran-

DRUSUS, op het spreekgestoelte. (uen?)

Myn dienst is niet gekocht, myne eerezucht niet gevleid;
 Ik dien den staat, alléén naar recht en billykheid.
 Maar, gy, Romeinen! gy! hoe zwak toont ge u te wezen!
 Wie zyn de helden toch by u zo hoog geprezen?
 Twee broeders, vlammeend heet op 's burgemeesters rang;
 Oproerig uit den aart, uit afgunst, uit belang;
 Steeds woelende, om met vrucht de vryheid aan te randen;
 Twee stokers van verraad; twee burgerdwingelanden;
 Uw' geest beïmettend' met het gif van hunnen waan,

En

En vleiende uwe drift, om in 't juk te slaan.
 Ziet daar het heldenwerk van Cajus en zyn' broeder.
 Al maakt myn ronde taal elk, die my haat, verwoeder,
 Toch durf ik vragen, stel die weldaën eens ter zy',
 Wat toch bestond dat paar voor Romes burgery?

Hy zet zich neder in het spreekgestoelte.

FULVIUS, naar het spreekgestoelte toeloopende.

Hoe! wat de Gracchen voor 't Romeinsche volk bestonden?
 Word hier één sterveling in Romes wal gevonden,
 Die van de Gracchen spreekt, en schaamtloos durft bestaan
 Te vragen wat dit paar voor Rome heeft gedaan?
 Gy, niet dit broederpaar, misleid de onnoozle scharen.
 Vraag burger, bondgenoot, vraag Grieken en barbaren:
 't Schreeuwt overal van 't kwaad, waartoe de raad besluit;
 't Roept overal den lof der beide Gracchen uit.
 Van hun geboorte af aan leerde ik me aan hen gewinnen:
 Schoon hen al de aarde kent, ik moet hen beter kennen.
 Ik zag hun groote daën, die ik onsterfelyk noem,
 En in hun vrind te zyn stel ik myn' hoogsten roem.
 Uw straf zy 't bloot verhaal van 't geen ze uit deugd betracht-
 Dit hebben zy gedaan, bewaar 't in uw gedachten: (ten:
 De zwakken tegen 't woën der magtigen beschermd;
 Zich over de armen door weldadigheid ontfermd;
 Gezorgd voor ryken oogst in Romes voorraadschuren;
 Gewaakt dat de overvloed daar jaar op jaar zou duren;
 Eene onbekrompen hand ontsloten overal;
 De wallen opgericht der stad van Hannibal;
 En eindelyk zichzelf de nitmuntendste eer gegeven,

Misbruiken uitgeroeid, volkswetten voorgeschreven,
 Wier klem al 't waereldrond van klusters zoude ontslaan,
 Zo niet de ontmenschte raad in Rome had bestaan.

HET VOLK.

Zy waren, om het volk, het volk ten dienste vaardig:
 Zyzelfen zyn alléén 's volks liefde en achting waardig.

DRUSUS, noch op het spreekgestoelte.

Wilt gy, ó Fulvius! de Gracchen roemen, spreek,
 Wat staat, wat koning is 't, die voor hunn' arm bezweek?
 Ging Pyrrhus, ging Carthage, ook door hun magt ten onder?
 Of vlood der Gallen heir voor hunnen oorlogsdonder?
 Die straffe grooten, die ontmenschte radenstoet,
 Zie daar de ziel des heirs die ons verwinnen doet.
 Ik zie, van allen kant, geheele volken bukken,
 Vernoege dat, in hunn' val, hen ónze ketens drukken;
 'k Zie vorsten, grootsch op de eer dat Romes magt hen vest,
 En dat zy burgers zyn van 't Roomsche gemeenebest;
 Ik zie, daar 't krygsgeluk ons zege op zege baarde,
 Ons ryksgebied vergroot tot aan het eind' der aarde.
 Laat ons erkennen, dat men daden, zo beroemd,
 Aan helden danken moet, die gy tirannen noemt.
 Of zou die glans, dat heil, en eeuwen roems, op heden
 Dan in één oogenblik uw zinnen zyn ontgleden?
 Spreek! is 't eene euveldaad, zo wy daar acht op slaan?
 En uw wéldoeners wilt ge uw straf doen ondergaan!

Hy verlaat het spreekgestoelte.

HET VOLK.

Neen, nooit.

O P I M I U S , tegen Fulvius.

Moet ge in uw hart die dingtaal niet beämen?

F U L V I U S .

Neen: Gracchus zal terstond den redenaar beschamen.

H E T V O L K .

't Is Gracchus. Luistren wy. 't Schynt dat hy treurig is.

G R A C C H U S , het spreekgestoelte weder beklim-
mende.

Romeinen! ik zie nooit dan met ontroerenis,
Ik kan nooit dan met smart en bitter schaamte hooren,
Dat eenig lid des raads, door uwe stem verkoren,
Met zulk een' weidschen lof der grooten daën vereert,
En u, uzelv', niets telt, als hy tot u zich keert.
De raadsheer brengt Carthage en Pyrrhus ons te binnen;
Maar kunnen de oversten, alléén, de zege winnen?
Heeft de eer, dat ze onder zich Romeinsche helden zien,
Geen invloed op hun lot, als zy een heir gebiën?
Nooit hadden, zonder 't volk, voor 't vaderland bezweken,
In 't overheerd Epire, in de Afrikaansche streken,
De hoofden van ons heir, door gloridorst ontgloeid,
Een' rei van vorsten aan hun zegekar geboeid.
O Heldenburgery! ik zie uw diepe wonden,
Daar de eedlen in den kryg slechts zoeten wellust vonden:
Zy heerschten in het veld; gy zwaaide 't doodlyk zwaard;
Zy zongen bly' triomf, daar gy verwinnaars waart.
Hun deel was roem en buit, als gy den stryd volendde;
Uw deel, vergetelheid, berooving, en elende:
U lieten ze enkel 't recht, om weér voor hen te slaan,

Te zegepraalen, of het sterflot te ondergaan.
 Op bergen, op de zee, en aan barbaarsche stranden,
 Vergoot ge uw dierbaar bloed voor vrekke dwingelanden.
 Maar, om slechts kort te gaan, wat is, helaas! toch, by
 De grooten, 't zweet en bloed der arme burgery?
 Hun woeste hoogmoed is in Drusus doorgebroken:
 De gantsche trotsche raad heeft door zyn' mond gesproken.
 En gy, Romeinen! haat de leden van dien raad!
 Dat ze uw wêldoeners zyn vergeet ge uit drift en haat!
 Ach, zo ge, uit wanbegrip, door twyfeling bestreden,
 Aan Drusus blyken vroegt van hun weldadigheden,
 Gy zoud ze vinden eer gy zelfs dit oord ontweekt:
 Een bloedigē getuigē is 't die hier tot u spreekt: (den.
 Hiermoest myn' broeders dood hunn' dorst naar bloed verza-
 Myn broeder minde 't volk: ziet daar zyne euvelheden.
 Gaat, vraagt, op 't kapitoof, naar dien gevloekten dag,
 Waarop Jupyn den held barbaarsch vermoorden zag.
 Ô Dienaars! bondels! dôlk! ô goud, dat bloeddorst wekte,
 Den gruwelmoord beval, en dien tot loon verstrekte!
 Ô Heilig spreekgestoelt', van waar de redenaar
 Het recht verweerde der verdrukte burgerschaar!
 Ô Outer, door den held al stervende aangegrepen!
 Ô Tiber, die my 't lyk zaagt uit uw golven sleepen!
 Daagt op, en dondert op de ondankbren in den staat!
 Zo kenn' 't halsstarrig volk de weldaën van den raad!

Hy verlaat het spreekgestoelte.

H E T V O L K.

Deweldaën van den raad! Wraak over 't heilloos poogen!

O R I M I U S .

Het gaat te hoog: men toone een' burgerheers vermogen.
 Raadsheeren! ridderschare! en goede burgery!
 Heldhaftige oorlogslieën! voegt allen u by my.
 De hand van Scipio, in heldendaën bedreven,
 Heeft van Tiberius het vaderland ontheven:
 Een zelfde meesterstuk word ook van ons verwacht:
 De trotsche oproerigen zyn állen niet geslacht.
 Wie zyn de muiters, die van wraak hier durven spreken,
 Daar ze onze goedheid om genade moesten smeeken?
 Hun rot leer' dat ik hen terstond verpletten kan:
 Het kost my slechts één woord, en't bloed ontsroomt hen dan.

H E T V O L K .

Die stoutheid vordert straf: wie zou tot zagtheid neigen?
 GRACCHUS, *het volk weerkhoudende.*
 Ó Burgers!...

F U L V I U S .

Hooft gy't niet? de raadsheer durft ons dreigen.

H E T V O L K .

De gantsche raad verga!

G R A C C H U S .

Hou stand, ó burgery!

H E T V O L K .

Zy zyn ontmenscht.

G R A C C H U S .

Gewis!... en gy wilt zyn als zy!

H E T V O L K .

Wy wreken ons.

G R A C .

GRACCHUS.

Hou stand! wee hem, die bloed doet stroomen!
 't Zal op 't misdadig hoofd wraakschreeuwend nederkomen.
 'k Eisch wetten, en geen bloed. Neem uwe deugd in acht.
 Romeinen zouden door Romeinen zyn geslacht!
 Ach, dat eer door den raad de onschuldige offers sneven!
 Laat óns menschlievend zyn; laat hén in gruwlen leven.

DERDE TOONEEL.

DE VORIGEN, CORNELIA, LICINIA, DE
 ZOON VAN GRACCHUS.

LICINIA.

Zyn leven loopt gevaar. Daar is hy. 'k Sidder. Goón!

GRACCHUS.

Wat zie ik? myne gaê, myn moeder, en myn' zoon!

OPIMIUS.

Te rug!

GRACCHUS.

Verhoedt uw dood!

OPIMIUS.

Niet naderby te komen!

CORNELIA.

Kent gy Cornelia? Ik wyken! ik u schroomen!

'k Ben moeder: by myn' zoon tart ik het doodsgevaar:

Zie hoe 'k met zyn gezin me aan zyne zyde schar':

Aan zyn gedreigde zyde is de eerpóst van zyn moeder.

Zo ik in 't heilig koor geweest had by zyn' broeder,
Ik waar' door uwe woede eer duizendmaal vergaan,
Eer ge aan myn' dierbren zoon de hand had durven slaan.

O P I M I U S.

'k Verschoon uw felle drift, en moet u zelfs beklagen;
Maar hier zyn nydigaarts, die, woelziek, alles wagen
Tot flooring van 's volks rust, door heillooze oproertaal;
En 't hoofd dier schuldigen is Cajus.

L I C I N I A.

Myn gemaal!

C O R N E L I A.

Wat heeft hy uitgevoerd?

O P I M I U S.

Aanhoudend ons beledigd:

Hy voed tot ons een' wrok, die nimmer word bevredigd:
Zyn fel verbitterd hart legt nooit de gramfchap af.

C O R N E L I A.

En wat heeft hy verdiend?

O P I M I U S.

De dood zy zyne straf!

GRACCHUS, CORNELIA, LICINIA, FULVIUS,

HET VOLK.

De dood!

C O R N E L I A.

Neen, wreedart! neen. De dood zy my beschoren!

De roem der Scipioos, waaruit ik ben geboren,

De naam, de waardigheid, de rang van myn geslacht,

Die blinkende ydelheên, zyn niets by my geacht.

Myn

Myn kindren zyn myn roem, de luister van myn leven:
 'k Heb hen de wetten der natuur in 't hart gedreven,
 Met d'eerbied voor het volk, en liefde voor 's volks recht.
 Ik heb hen honderdmaal van kindsbeen af gezegd,
 Dat de arme bystand van den ryken moet ontfangen,
 Dat menschen broeders zyn door eenertei belangen,
 Dat ze allen even vry verschynen op deze aard',
 En dat gelykheid hen de ware grootheid baart.
 Zy gaven my geloof, en wonnen al myne achting;
 Ja, hun verheven deugd ging boven myn verwachting.
 O Goden! 'k zeg u dank: ik voedde in mynen schoot
 De eer des Romeinschen staats; twee helden, waarlyk groot:
 Hunne onvergangklyke eer zal elk de myne noemen:
 De aard' zal Cornelia, gelyk haar zonen, roemen.
 Vermeent de raad dat straf aan eere en deugd behoort?
 't Is dan te min dat hy den laatsten Gracchus moord'.
 Stuit u niet in den loop van uwe gruweldaden:
 Ziet andere offers hier, onmenschelyke raden!
 Ziet Cajus gantsch geslacht aan zyne zy' geschaard:
 Waar is uw beulenrei? 'k ben, als myn zoon, strafwaard'.
 Verdelgt de moeder eerst door uw gevloekte slagen;
 Treedt langs myn lillend lyk tot myn gedoemde magen;
 Koopt, koopt het stroomend bloed van Gracchus gantsch gezin,
 En zwelgt tirannenvreugd met lange teugen in!

HET VOLK.

Lang leev' Cornelia, der Gracchen dierbre moeder!

OPIMIUS.

Men maakt met zulk eentaal het graauw allens verwoeder.

Dit

Dit zyn de middlen juist, waardoor men in den staat
 Het volk arglistig houd gescheiden van den raad.
 Men moet, na zo veel stryds, den staat eens rust verschaffen.

L I C I N I A.

En wat is dan uw doel?

O P I M I U S.

De oproerigen te straffen.

L I C I N I A.

Barbaar! dus is het dan...

O P I M I U S.

Dus is het dat ik al

De tweespalt dempen en de wet beschermen zal.

L I C I N I A.

Doe de openbare elend' niet onophoudlyk duren;
 Dit is alleen uw pligt. Ach! zagen we, in dees muren,
 By 't outer, op de markt, voor't spreekgestoelte, ó smart! (hart?
 Geen moords genoeg gepleegd, tot schrik van 't menscalyk
 En heeft de onbuigbre raad, door wraaklust ingenomen,
 Geen onvergoedbaar bloed, schier voor ons oog, doen stroo-
 Ach, dat de deernis volge op zo veel zielverdriet! (men?

G R A C C H U S.

De deernis van den raad? de hoogmoed heeft die niet.

O P I M I U S.

Zoud ge u de goedheid van den raad noch waardig achten?

G R A C C H U S.

Zyn goedheid raakt my niet: ik wil zyn wraak verwachten.

O P I M I U S.

Wel...

G R A C C H U S.

GRACCHUS.

Lage moordenaar! Ila toe, en doe uw' pligt.

LICINIA, tegen Opimius.

Ach, hoor de wanhoop niet, wanneer de reden zwicht;
Hoor naar de stem des bloeds, in naam van uwe gade.

OPIMIUS.

De wet spreekt.

LICINIA.

Aan uw kniën smeek ik u om genade.

GRACCHUS, CORNELIA, FULVIUS,

HET VOLK.

Goón!

GRACCHUS.

Kruipt Licinia, kruipt Gracchus gade dus
Voor Romes burgerheer! voor een' Opimius!

LICINIA.

'k Schaam my die laagheid niet: 'k heb gade en zoon te gader.
Ó Burgerheer! dit kind spreke u voor zynen vader!

OPIMIUS.

Hoor toe: is Gracchus geen verleider van het volk;
Waagt hy 't Romeinsche bloed niet aan den oproerdolk;
Dan wacht de raad een pand, om geen gevaarte vreezen.

GRACCHUS.

Zeer gaarne. Welk een pand?

OPIMIUS.

Uw zoon moet gyzlaar wezen.

LICINIA.

Myn zoon!

OPI-

O P I M I U S.

Licina, dat alle uw schroom verdwyn'.

GRACCHUS, *na een lang en veelbeduidend zwygen.*

Ik zal de vaste steun der burgervrede zyn:

Aan zulk een heilig doel wil ik myn hart verpanden,

En stel daartoe myn' zoon gerust in uwe handen.

Dat evenwel de raad my niet als zwak beschouw':

Aan 't oppermagtig volk beware ik myne trouw.

Gaan wy, vóór Jupiter, ons vreeverdrag voltrekken:

Men smeekte, op 't kapitoel, hem ons terhulpe strekken:

Hy neem' den eed van vrede in zyne goedheid aan:

En in 't afgrysykst leed moet elk Romein vergaan,

Ja, ieder sterfing, die, door staatzucht aangedreven,

In 't vry gemeenebest, zichzely' gezag wil geven;

De wetten tegendruischt, zich wapent met den dolk,

En op 't vernielen doelt der rechten van het volk!

A U D

Einde van het tweede bedryf.

O P I M I U S.

C

DER

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

OPIMIUS, DRUSUS, BONDELBYLDRAERS.

OPIMIUS.

Ja, schoon door fellen haat en ongeduld gedreven,
 Wy hebben onze wraak noch uitstel moeten geven:
 De trotfche Gracchus leeft, en wel tot onzen fmaanden

DRUSUS.

* Weet dat hy nooit den ftrik, voor hem gespreid, ontgaat.
 De vrede is kort van duur, uit vyandfchap geboren.

OPIMIUS.

De vrede is nooit in zyn noch in myn hart bezworen.

DRUSUS.

Watfchaad de gramfchap van dien trotschen burgervrind?
 Hy, magtloos vyand van 't raadsheerlyk ftaatsbewint
 Ligt voor de rechters en de priesters ras bezweken:
 Zy zullen en de wet en 't godendom doen fpreken.
 De wet en 't godendom! dus doekt men't laag gemeen:
 Men leid het waar men wil door woordenklank alléén.

OPIMIUS.

Wat heeft een glatte tong vermogen op de zinnen!
 Hoe kan welfprekendheid de flugfte harten winnen,
 Als 's lands geduchte raad, met recht tot toorn' verpligt,
 Eerbiedig naar haar hoort, en fiddrend voor haar zwicht!

De

De taal uit Gracchus mond, het denkbeeld aan zyn' broeder,
 De deugd, de groote naam, en de afkomst van zyn moeder;
 't Spreekt alles hem ter gunste, in nadeel van den raad;
 En meer dan ge u verbeeld is 't volk zyn toeverlaat.
 Ach, kon men zyn gezag by 't wuft gemeen doen dalen,
 En op 't onbuigzaam hart door list en zegepralen!
 Op naam van 's volks belang, het heil van 't algemeen,
 Zal ik hier straks met hem in onderhandling treên:
 'k Zal voor hem veinzen, ja, ik zal tot vleitaal komen.
 Zo 'k hem tot wanklen breng, dan staat ons niets te schroomen:
 Dan zien wy, Drusus, hem door 't zelfde volk vergaan,
 Dat hy eens tegen ons vermetel op deed staan.

D R U S U S.

'k Wil u gelooven; maar, zo Gracchus, fiere zinnen
 Door uwe redekracht eens niet zyn te overwinnen;
 Zo hy uw veinzen merkt, uw list met smaad vergeld?

O P I M I U S.

Dan is op 't oogenblik zyn hoofd op prys gesteld.
 Ik zal in tyds bevel tot nutte strengheid geven:
 't Is noodig voor den raad dat beide broeders sneven,
 De hand van Scipio heeft d'eersten omgebragt;
 Eene andre stoute hand is 't die den laatsten slacht.
 Hy komt. Verwyder u.

Drusus vertrekt.

TWEEDE TOONEEL.

OPIMIUS, GRACCHUS, BONDELBYLDRAGERS.

GRACCHUS.

Ik heb voor u geen achtig.

Gy en uw raad verdrukt me en haat myn pligtbetrachting.
Op naam van 's volks belang deed gy my hier ontbiën,
En gy zult op dien naam my altoos vaardig zien.
Wat wilt gy?

OPIMIUS.

De oude haat zy tusfchen ons verdwenen.
't Belang van Rome spreekt: het wil dat we ons vereenen.
De zaak van raad en volk moet, van dit uur afaan,
Als waarlyk één belang, door ééne kracht bestaan.
Uw geest, uw kunde, uw deugd, die u doen eer behalen,
Geloof me, zouden met meer luister kunnen pralen.
'k Weet, dat uw vlugge geest, door staatslist overheerd,
Veel kwade lesfen, in uw jeugd reeds, heeft geleerd:
Uw jongkheid wierd misleid door een gevaarlyk voorbeeld:
De strafbre dwaling van Tiberius, veroordeeld...

GRACCHUS.

Zwyg. Uw tirannenstoet, die moordend hem verried,
Beleedig' hem voor 't minst by zynen broeder niet.
Ga voort.

OPIMIUS.

'k Wil, na zyn dood, zyn glori niet bevleken.

Zyn

Zyn dwaling moet my rouw, zyn roem ontzag verwekken.
 Maar gy, die hem vervangt by Romes burglary,
 Wees, door zyn leed geleerd, voorzigtiger dan hy.
 Doorzoek uzelv' gestreng: 't is nut in tyds te vreezen.
 Zie wat uw toestand is, en wel zou kunnen wezen.
 Het spreekgestoelte is hier den weg tot glansryke eer;
 Maar, neem de harten in, verbitter die niet meer:
 't Raadsheerlyk purper kunt gy gloriryk verwerven,
 Een' onvervreembren rang uw dierbaar kroost doen erven,
 En, grootsch door de eer gevoerd aan't hoofd van onzen raad,
 Mer ons, beschermheer zyn van Rome en van den staat.
 Zoud ge al dit voordeel zo maar roekloos laten varen
 Voor slechts wat los geluks, waarlangs de stormen waren,
 Wat lofspraak van 't gemeen, beguigcheld door den schyn,
 Ja voor den schandroem van der muitren hoofd te zyn? (ken.
 Verschoon me: 't scherp verwyf moet niet uw' toorne ontvon-
 Bloos, als ge uzelv' beschouwt in diepen slaap gezonken;
 Ontruk u uit dien slaap, en overweeg met my
 Wie toch de volgers zyn van zulk een' held als gy:
 Een hoop behoefstigen, een hoop verachte slaven,
 Wien Romes grooten steeds, uit deernis, bystand gaven,
 Een hoop, die, openbaar, 's lands grooten schaamtloos doemt.
 En, door hun gunst gevoed, hen hun tirannen noemt.
 Zie daar de onwaardigen, door Gracchus hoog geprezen,
 Door zulk een ruigte is nooit Camillus hulp bewezen;
 En geen der Scipioos, uw roemryk voorgeslacht,
 Is ooit geruggesteand door zulk eene oproermagt.
 Gy, zoon dier helden! laat hun voorbeeld u verbinden:

Begeef uwe onbedachte en wankelbare vrienden,
 En volg onze oude wet: dat Gracchus, ryk in eer,
 Met ons, de volken en de koningen regeer'.

GRACCHUS.

Hoe, raadsheer! word dit plan aan Gracchus voorgedragen,
 En zou t, naar uw gedachte, aan Romes volk behagen?
 Ik had my nooit verbeeld dat ooit één lid des raads
 Zich zou belasten met het heil des gantschen staats;
 Maar ik bedrieg my grof: gy, trots op ydle daden,
 Ziet heel 't gemeenobest alleen in Romes raden:
 Al 't menschedom telt gy niets: gy acht uzelfen hoog,
 En alle burgers zyn slechts muiters in uw oog.
 Ô Gy, wiens hoogmoed, wreed, de etendigen doet vreezen!
 Moet de ongelukkige dan juist misdadig wezen?
 Word, door behoefte, 't volk van al zyn recht ontzet?
 Indien 'er armen zyn, dit is de schuld der wet.
 Uw vrekke gulzigheid heeft hen het hunne ontrogen;
 Hun lydzame onkunde is gedwee voor uw vermogen;
 Ja, ryken! door uw list, in vasten slaap gewiegd,
 Zyt gy 't, die hen, omtrent hun waar belang, bedriegt.
 Niet altoos word nochtans uw snaad hen toegedreven:
 Wanneer ze, in 't veld van Mars, hun stemmen zullen geven,
 Dan heeft hunne armoë niets tot krenking van uwe eer;
 Dan kromt de trotsche raad zich kruipend voor hen neer;
 Dan zien we u al 't gezag op hunnen geest verliezen,
 Laaghartig hen gestreeld zo lang zy moeten kiezen,
 Koelziunnig weggeweerd zyn zy hun stemmen kwyt,
 En uw verachting waard' als gy gekozen zyt.

O P I M I U S.

Gy, die niet dulden wilt dat we uwen broeder hoonen!
 Gy moet wat minder drifts, wat minder haats, betoonen:
 Schimp niet op d'achtbren raad en op zyn majesteit.

G R A C C H U S.

En gy, schimp niet op Rome en op de menschlykheid.
 Gy moet meer eerbied, meer erkentenis, bewyzen
 Aan 't volk, waaruit alléén uw magt en grootheid ryzen.

O P I M I U S.

Genoeg. Dien woordenstryd ben ik met reden moê.
 Wees gy den raad gelyk, of wees zyn geesfelroê;
 Verklaar u tot zyn' vrind, of tot zyn' weérpartyder;
 Maar, fiddler, zo gy kiest als zyn gezagbestryder!
 't Is tot een keuze alleen dat ik u roepen deed;
 En 'k wil dat ge antwoord geeft.

G R A C C H U S.

Ik ben daartoe gereed.

'k Laat met tirannen my tot geen verdrag verleiden;
 Myn zaak is nimmer van de volkszaak af te scheiden;
 Aan 't laag vooroordeel geeft myn fierheid nooit gehoor;
 En wie gelykheid eert, daar leef en sterf ik voor.

O P I M I U S.

Gelykheid! 't ydelst woord ooit in een taal gevonden;
 Door niemant noch verklaard, offchoon in aller monden;
 De ergste ongerymdheid zelf! 'ja, 't is onloogchenbaar:
 De menschlyke natuur bewyst het zonneklaar.
 Een slaaf, een moordenaar, een roover, dien we ontwyken,
 Zou Brutus, Scevola, Emilius, gelyken?

Het aangebeden spook zy van 't altaar geweerd,
 Daar de ongelykheid toch al 't waereldronk regeert.
 Kunst, geest en deugd, vooral der schatten groot vermogen,
 't Stelt eindloos onderscheid ons overal voor oogen:
 Niets kan den invloed van die gaven wederstaan,
 En de arme is in elk land des ryken onderdaan.

GRACCHUS.

Gy veinst, Opimius, als wierd ik niet begrepen.
 'k Behoef my door uw taal niet weg te laten slepen:
 'k Weet, zonder u, de kracht der gaven, die gynoemt,
 Vooral de kracht van 't goud, door u wel 't meest geroemd.
 Doch, rykdom, deugd, vernuft, niets, zo wy 't wel bezessen,
 Kan ooit de dwinglandy met recht ten troon verheffen.
 De leden van een' staat, aan éénen band gehecht,
 En, vóór de wet, gelyk, bezitten 't zelfde recht.
 Natuur, die ernstig wil dat wy den dwang verbannen,
 Schiep alle menschen vry, schiep slaven noch tirannen:
 Gelykheid is 't gewrocht van haar weldoende hand,
 En vryheid heeft ze ons hart voor eeuwig ingeplant:
 Geen raad heeft recht dit pand aan andren af te dwingen:
 't Is 't heilig eigendom van alle sfervelingen:
 De goede hemel schonk 't aan allen onbepaald,
 Gelyk de gouden zon, die all' wat leeft, bestraalt.

OPIMIUS.

Dus wiegt men 't volk in slaap door 't schynschoonst itself,
 Zo schaadlyk voor den staat als voor het volk gevaarlyk.

GRACCHUS.
Dat stelsel, raadsheer! is niet schandlyk voor den staat,
Maar nuttig voor het volk, ten koste van den raad.

OPIMIUS.
Bedenkt ge dat uw zoon noch is in onze handen?

GRACCHUS.
'k Bedenk dit; en de wraak behaagt den dwingelanden,
'k Sterf liever duizendmaal eer gy den jongling velt...
Gy ziet hoe zyn gevaar my tot de dood ontfelt;
Maar, kan die nieuwe schuld uw' wrok voldoening geven,
Welaan, uw tygerdrom doe 't jeugdig offer sneven!
Zie my het woest geweld standvastig wederstaan,
En, mynen pligt getrouw, van droefenis vergaan.

OPIMIUS.

'k Beklaag uw' fellen haat, en wenschte dien te dooden.

GRACCHUS.

Beklaag de braven niet; beklaag alleen de srooden.

OPIMIUS.

Wie zal u volgen? wie zich wagen, zo als gy?

GRACCHUS.

Al vond men niemant meer dan Fulvius en my...

OPIMIUS.

Dan Fulvius en u? Zou hy zichzelf' verzaken,
Der burgemeestren rang zichzelf' onwaardig maken?
Zo hy maar spreken dorst; zo hy, naar myn vermoën,
Zich heimelyk niet schaamde om d'eersten stap te doen,
Hy zou welhaast zichzelf' de zaak des volks onttrekken.

Hy wacht gelegenheid, hy zoekt ze, om zich te ontdekken;
Hy wil zich wikklen in der grooten goede gunst,

GRACCHUS.

Gy strooit het zaad van twist: dit's der tirannen kunst,
Hoe! Fulvius, myn vriend, beticht van trouwloosheden!
Neen, ik geloof u niet: Ik zie hem herwaarts treden.
Gy siddert nu hy komt. Uw bos verraad uw schuld.

DERDE TOONEEL.

OPIMIUS, GRACCHUS, FULVIUS, BONDEL-

BYLDRAGERS.

GRACCHUS.

ô Fulvius! dees held heeft my met schrik vervuld:
Hy zegt dat ge in het eind' de volkszaak wilt verstoeten,
En u behaaglyk maakt by Romes trotsche grooten,

FULVIUS.

Goôn! ik verbonden aan hun raadsvergadering!

GRACCHUS.

ô Kom, verneer u niet tot uw verdediging.

Omhels uw' vriend, die u zyne achting heeft beschoren!

Een hart als 't uwe is niet voor 't wanbedryf geboren.

ô Hoofd des trotschen raads! men heeft zich dwaas gevleid

Dat Gracchus vatbaar waar' voor lage omkooplykheid.

Ga, meld dien vuigen raad, hoe 't hier is afgelopen,

En poog 's lands vryheid van geen burger weêr te koopen.

O P I M I U S.

Ik vlieg den raad ter hulpe. In 't binnenst van myn hart
 Sprak noch een tedre stem tot snijring uwer smart,
 Ja, 'k voelde, om u wentwil, dat hart van deernis bloeden,
 En poogde, op 's afgronds boord, u voor uw val te hoeden;
 Maar eindlyk zwicht myn gunst voor uw ontzind gedrag.
 Verraders van den raad! 't is uit met uw gezag.
 Vreest gy 's volks woede niet, met recht op u verbolgen,
 Vreest gy geen wroegingen, die 't misdryf achtervolgen,
 Vreest gy noch Rome, noch den meester van 't heelal,
 Vreest dan de straf des raads, die u vermorslen zal!

V I E R D E T O O N N E E L.

G R A C C H U S , F U L V I U S .

G R A C C H U S .

Indien gy triomfeert, vrees ik niet dan het leven.

F U L V I U S .

Hoe, Gracchus! wachten wy, tot ons de wraak doe sneven?
 'k Heb vrinden in den raad, wier onbesproken deugd,
 Van onze kindsheid af, me aanhoudend heeft verheugd:
 Zy, die de booze woede eens vuigen raads misleiden,
 Vertrouwden my wat lot de ontmenschten ons bereidden:
 Indien u 's loozaarts list aan 't wanklen had gebragt,
 Dan had u 't grimmig volk in razerny geslacht.

G R A C C H U S .

Wat zegt ge?

F U L -

FULVIUS.

En zo uw hart, getrouw aan zyne pligten,
 Opimius versmaadde, en hy u niet deed zwichten,
 Dan waren we openbaar, op vonnis van den raad,
 By 't volk beschuldigd als verraders van den staat.

GRACCHUS.

De raad...

FULVIUS.

Geen teugel kan zyn drift meer doen bedaren:
 Dat lastervonnis zou ons vogelvry verklaren.

GRACCHUS.

Wat helsche afgrysykheên!

FULVIUS.

't Waar' daarmee niet gedaan:
 Wy moesten, bovendien, in schande, onteerd, vergaan:
 De rechters, vaardig om ons vonnis vóór te lezen...

GRACCHUS.

't Zyn leden uit den raad: wy zullen schuldig wezen.

FULVIUS.

De priesters, 't kleuren van een zwart tafreel gewoon...

GRACCHUS.

't Zyn leden uit den raad: ik ken 't besluit der goôn.

V T F D E T O O N E E L.

GRACCHUS, FULVIUS, CORNELIA, LICINIA.

C O R N E L I A.

Myn zoon! denk op uzelv': hoed u voor's lands tirannen.
 De beste burgers word een nieuwe strik gespannen.
 Een haatlyk staatsbesluit is, zegt men, reeds volwrocht.
 Hoe veel Romeinen zyn misleid of omgekocht!
 Bedriegelyke reën, valschartig logenprijzen,
 Ontrouwe vlejery, beloften, gunstbewyzen,
 En goud, de eerste aartstiran, die lichtst zyn vyand snuikt,
 't Word all', op naam des raads, door Drusus, hier gebruikt.

L I C I N I A.

Wat baat ons burgertrouw? men brengt den moed ten onder.
 De bliksem schittert reeds; ontwyken wy den donder:
 Men vlugte: een heimlyk spoor, dat allen nazoek tergt,
 Voere ons, met klein gevolg, naar 't Apennynsch geberg,
 Wy zien de yale nacht reeds Romes heuveln dekken,
 En over 't lage land zich dalend henen strekken:
 Kom: wy verzellen u zo verre 'er wegen zyn,
 Van stad tot stad, en van woestyn tot in woestyn:
 Wy vinden 't vaderland, waar we onzen Gracchus vinden:
 Uw moeder en uw gade, uw beide zielsbeminden,
 Verlichten dus uw leed, ten spyt der dwinglandy,
 En sterven voor het minste in vryheid aan uw zy'.

G R A C C H U S.

Ik zal myzelven met de vryheid dan verbannen!

'k Zal

'k Zal Rome een prooi doen zyn van woedende aartstirannen!
 'k Zal, heimlyk, in de nacht, my redden door de vlugt,
 Gelyk een roover; die de straf der gruwlen ducht!
 'k Zal dulden dat de raad zich in 's volks bloed verzadig!
 'k Zal 't vaderland ontgaan!.. Reeds 't denkbeeld is misdadig.
 Wat naam voegt dien soldaat, die; 't offer zyns gedrags,
 Zyn vaandel laf ontwykt op 't oogenblik des flags?
 Neen; 't nadren van 't gevaar moet onzen moed doen groeijen.
 Het was altoos myn lot tirannen uit te roeijen.
 Hier durven zy 's volks recht met schimp en smaad belaën;
 Hier is myn post van eer; hier blyve ik moedig staan;
 En, raakt de burgery aan 't wanklen in dees wallen,
 'k Moet dan haar steunfel zyn, of, stervend, met haar vallen.

F U L V I U S:

Ik prys uw' sieren moed. Zie straks hier saamvergaërd
 Die kleine vriendschaar, die noch haar trouw bewaart.
 Hoe! Gracchus word bedreigd, en Romes burgers slapen!
 De dwinglandy verwint!.. De burger vlieg' te wapen:
 De rest des heldenvolks jage, in een laats: bestaan,
 Verschrikking, angst; en dood, zyne onderdrukkers aan.
 Eene eedle wanhoop moet ons 't noodlot doen weêrstreven:
 Is deze dag mischien de laatste van ons leven,
 Dan voel' het slavenrot hoe 't volk van heiden zwiect,
 En, stervend, sluit' voor 't minst de vryheid ons 't gezigt.

F U L V I U S:

Ik prys uw' sieren moed. Zie straks hier saamvergaërd

Z E S D E T O O N E E L.

GRACCHUS, CORNELIA, LICINIA.

L I C I N I A.

Ach, viel Tiberius, ons bleef voor 't minst zyn broeder.
 Die held wierd eens gewis de trooster van zyn moeder.
 Indien gy had gewild, hy waar', bedaard van geest,
 De luister, steun, en vreugd uws ouderdoms geweest.
 Nu zal hy met zyn bloed uw lesfen licht betalen,
 En zyn te strenge deugd hem doen ten afgrond dalen.
 Gy kent de kracht des arms van 's vyands staatsbewint:
 Ik vrees voor myn' gemiel; ik sidder voor myn kind;
 Ik kan den staat myn hart niet meer ten offer geven:
 Aan Romes grootsten held wydde ik geheel myn leven:
 Ik min hem; 't is myn pligt: bedenk dat hy een pand,
 Een dierbre gift is van uw liefderyke hand.
 O Tedre moeder! spreek: zou'tu niet meerder streelen,
 In Cajus stillen roem, met zyne gaê, te deelen,
 Dan uwen zoon te zien verdrukt, vervolgd, onteerd,
 Door een' getergden raad, dien hy vergeefs braveert?

C O R N E L I A.

Gy kent myne inborst niet. Wierd my bericht gegeven,
 Dat Cajus in 't bewint zichzelve had verheven;
 Dat hy, zyn glori moede, en trouwloos aan den staat,
 Het volk verkocht had aan den eereloozen raad;
 Ik zou, met schaamte, 't uur van zyn geboort' betreuren;
 'kZou hem verloogchenen; 'kzou me aan zyn oog ontscheuren,

Ja,

Ja, in een woesteny, gedrukt door al myn' hoon,
 De eer overleven van myn' schandelyken zoon.
 Maar, zo my wierd verhaald dat hy ware omgekomen,
 Als 't roemryk offer voor het volksbelang van Rome,
 De slag zou yslyk zyn voor myn gefolterd hart,
 Ik zou van smart vergaan, maar juigchen in die finart:
 'k Zou roepen: Gracchus deugd is onbesmet gebleven;
 Voor my, voor 't vaderland, had hy te kort een leven;
 Doch't geen voor't minst myn wee, myn bitter wee, verlicht,
 Is, dat hy, tot zyn dood, volhardde in zynen piigt.

GRACCHUS.

Gy zult voldaan zyn; ja: uw zoon, geliefde moeder,
 Sterft niet, dan tot uwe eer, en de eer van zynen broeder.

LICINIA.

Maar welk een snel gedruisch! wat wil dees burgery?

ZEVENDE TOONEEL.

GRACCHUS, CORNELIA, LICINIA, FULVIUS,
 DE ZOON VAN GRACCHUS, VOLK.

FULVIUS.

Ziet, waardige ouders! ziet uw' dierbren zoon weér vry.

GRACCHUS, LICINIA.

Ons kind!

CORNELIA.

Kan 't mooglyk zyn!

GRACCHUS.

Spreek! heescht de rust in Rome?

FUL-

F U L V I U S.

Neen. Op myn stem is 't volk straks op de been gekomen.
 De raad, ons dra gevolgd, vliegt fluks ter raadzale in,
 En eischt terstond de dood van Gracchus gantsch gezin,
 Opimius geeft last om 't bloedbad aan te vangen: (gen,
 'tBloed-froomt; en Drufus, slaafsch verknocht aan zyn belan-
 Die moedelooze schelm, grypt, en vertoont uw' zoon,
 En dreigt dit dierbaar pand voor ons gezigt te doen.
 Maar 't onverschrokken volk heeft hem zyn' prooi ontogen:
 De bliksem schiet min' suel langs 't ruim der hemelbogen.
 Verwonnen door den schrik, stort alles voor ons neêr;
 De snoode Drufus valt door 's volks geducht geweer;
 En daar Opimius gereed is hem te wreken,
 Zyn onze vrienden, met hunn' buit, den drang ontweken,
 Uitroepende overluid in hunn' bedwongen loop:
 „Terugg'! 't is Gracchus zoon! 't is der Romeinen hoop!”

G R A C C H U S.

Verheven burgers! hoe vergeld ik u dien zegen!

F U L V I U S.

De burgemeester beeft; hy, hy moet gruwlen plegen;
 Wy hebben oorlogsliden, hy, niet dan moordenaars.
 Gy kent zyn helsch ontwerp, zo eerloos als barbaarsch.
 En slaaf, en vrye, en vreemde, en beul, de vryheidmoede,
 Vereenende onderling de aan hem verhuurde woede,
 Versterken, als om sryd, de krachten van den raad,
 En zy verkochten reeds ons leven en den staat.
 't Is uit met onze hoop om grootsch te triomferen;
 Wy zullen u voor 't minst tot in de dood verweeren:

D

t Volk,

50 CAJUS GRACCHUS,

't Volk, dat gy dienst doet, wil ook u ten dienste staan:
Zo 't niet verwinnen kan, 't kan toch voor u vergaan.

GRACCHUS.

't Vergaan voegt my - alléén.

LICINIA.

Opimius treed nader.

L A A T S T E T O O N E E L.

GRACCHUS, CORNELIA, LICINIA, FULVIUS,
DE ZOON VAN GRACCHUS, OPIMIUS, RAADS-
HEEREN, RIDDERS, BONDELBYLDRA-
GERS, GEVOLG, VOLK.

OPIMIUS, *het bevel van den raad in de
hand houdende.*

Romeinen! levert my hier Gracchus, dien verrader!

CORNELIA.

Myn' zoon!

LICINIA.

Myn' echgenoot!

HET VOLK.

's Volks liefde en steun alleen!

FULVIUS.

Dring door deez' vasten muur om tot den held te treén.

*Fulvius en het volk vormen zich als tot een' muur tus-
schen Gracchus en den aanhang van den raad.*

GRAC-

G R A C C H U S.

Hou stand, ó Fulvius!

F U L V I U S.

Zou ik myn leven sparen,
 Zo ik voor 't vaderland held Gracchus kan bewaren?

O P I M I U S.

De raad eischt Gracchus hoofd. Romeinen! aarzelt gy?

G R A C C H U S, *op het spreekgestaelte.*

Raadsheeren! ridders! dat Jupyn hier rechter zy.

Ik heb deez' dag getracht een bloedbad voor te komen;

Gy hebt daartoe myn' zoon als gyzlaar aangenomen:

'k Heb, tot behoud der rust, all' wat ik kon bestaan;

Maar gy, gy vordert bloed; gy vlamt op gruweldaen.

Geboren burgers! gy, door d'adel slaafsch vertreden,

Gy, die, in woede, of liefst door zwakheid uwer reden,

Op last eens trotschen raads, als beulen my ontmoet!

Gy wierd op 't snoodst misleid: 'k vergeef u 't geen gy doet.

Maar, grooten! gy! wacht gy dat u de wraak zal treffen:

Het volk zal, vroeg of laat, zyn wangedrag bezessen.

Gy, braven! voegt u saam, houdt alle nu magt byeen:

De goden worden door 't geschrei des volks verbeên.

Ik smeek u, wanhoopt niet: de vryheid dezer wallen

Zal met den val ééns mans niet onherstelbaar vallen.

Myn zoon! vrees 't godendom; wees menschlyk; miu de dengd;

Sta Romes vryheid voor, en wees 's volks steun en vreugd.

Ik stel dien kostbren schat Cornelia in handen.

52 CAJUS GRACCHUS,

ô Moeder, gade, en zoon! ô onwaardêerbare panden!
 A Tedre en trouwe vriend! ô dierbare burgery!
 Schaart u rondom my heen: 'k sterf, in uw' boezem, vry.

Hy griest zich.

FULVIUS, CORNELIA, LICINIA, HET VOLK,
 OPIMIUS.

ô Hemel!

*Alle personaadjen storten voor de voeten van
 Gracchus, behalve Opimius.*

GRACCHUS.

'k Spaar's volks bloed. ô Goden! dat ik snevel
 Verhoort myn' laatsten wensch, en Romes vryheid leve!

Hy sterft.

OPIMIUS.

Hy sterft, maar zegepraalt: de wroeging is myn straf.
 Groot is de vrye mensch, op d'oever van het graf!

CORNELIA, *opstaande.*

Verhef u, burgery! 't is tyd uw schuld te boeten,
 En dwaal niet meer wiens hoofd moet vallen aan uw voeten:
 Hoor: dat een moeder, dat de hemel, wraak verwery:
 Sla toe: wreek mynen zoon!

Allen staan op.

*Fulvius, het volk, en de aanhang van den raad vereenigen
 zich om Opimius te ontzielen, en doorsteken hem.*

OPIMIUS, *stervende.*

Hy is gewroken: 'k sterf.

FUL-

FULVIUS, *op het lyk van Gracchus wyzende.*

Laat ons den laastten dienst aan 't heldenlyk verrichten,
 Eerzuilen voor 't geslacht der fiere Gracchen stichten,
 En dat hun vaste moed, dien we onvernederd zien,
 Zelfs uit den schoot des grafs, nóch Romes vryheid dien!

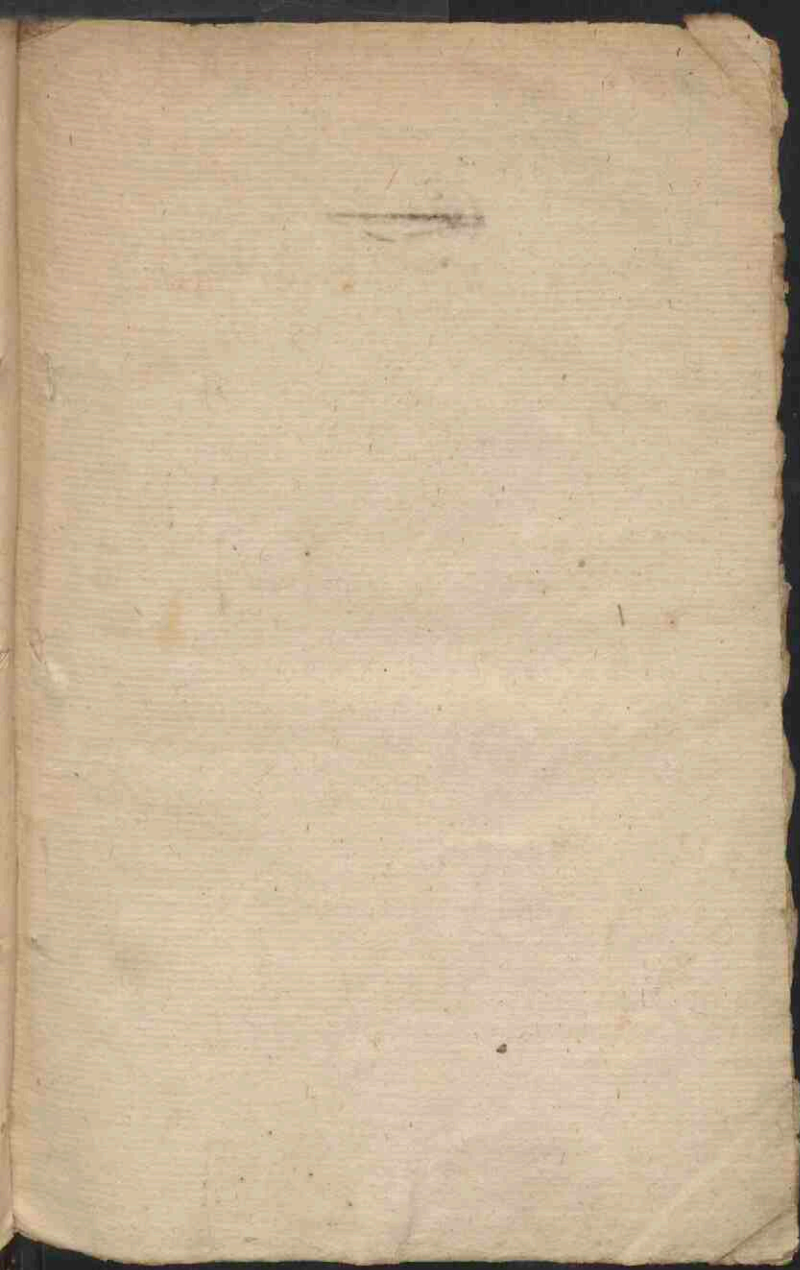
17^{10.}
 13. 96.

E I N D E.

... van de ...
... van de ...
... van de ...
... van de ...

Geen Exemplaren zullen voor echt erkend worden,
dan die, welken door den *Secretaris* van den *Nationa-*
len Stads Schouwburg onderteeekend sijn.

W. J. van der ...

5

